

Berlin

AGENCJA PRACY

- Paweł Nowak -

NIEMIECKI DLA OPIEKUNEK OSÓB STARSZYCH

CZĘŚĆ 2

DZIEŃ Z SENIOREM
Od poranka do południa

Autentyczne dialogi z rodziną, podopiecznym i pielęgniarką
Czas przeszły Präteritum
Czasowniki modalne
Ćwiczenia
Wymowa

Berlin

AGENCJA PRACY

**NIEMIECKI
DLA OPIEKUNEK
OSÓB STARSZYCH
CZĘŚĆ 2**

**DZIEŃ Z SENIOREM
Od poranka do południa**

Wstęp

Seria książek „**Niemiecki dla opiekunek osób starszych**” powstała z myślą o pracy osób opiekujących się seniorami w Niemczech. Pierwsza część, „**Przejmowanie obowiązków**”, obejmuje zakres spraw i wydarzeń, które dotyczą naszego pierwszego dnia pobytu w nowej rodzinie. Przywitamy się z seniorką, powiemy jej miłe słowa. Czym się seniorka interesuje? Jak wygląda jej dzień, jaki jest jej stan zdrowia, co lubi jeść...? Córka z pewnością będzie ciekawa, jak minęła nam podróż. Omówimy z córką nasz czas wolny a także ustalimy kto robi zakupy i dowiemy się jak skorzystać z Internetu.

To przykład kilku tematów z pierwszej części książki. Podbudową do niej jest część gramatyczna. Poznaliśmy najważniejsze czasowniki i nauczyliśmy się prawidłowo je odmieniać przez osoby. Nauczyliśmy się także tworzyć zdania, pytania i przeczenia.

Z kolei w książce „**Dzień z seniorem**” omówimy całościowo dzień naszej pracy z osobą zależną. Książka dzieli się na dwie części. W części pierwszej „**Dzień z seniorem. Od poranka do południa**” omówimy przebieg pierwszej połowy dnia. W rozmowie z seniorem pani Anna dowie się o samopoczuciu seniora. Jak spędził noc? Dlaczego źle się czuje? Następnie pomoże seniorowi wykonać poranną toaletę. Z panią Nadią z „Pflegedienstu” omówi stan zdrowia pana Wintera. Poinformuje o przeziębieniu seniora, jego dolegliwościach wynikających z problemu ze snem oraz o bólu kolana. Następnie sporządzi listę zakupową. W sklepie mięsnym przeprowadzi rozmowę ze sprzedawcą. Po zakupach zje śniadanie z podopiecznym. Za oknem pogoda zachęca do spaceru. Przed domem spotka sąsiada, pana Wintera. Okaże się, że to bardzo miły sąsiad. Chętnie skorzysta z zaproszenia i jutro przyjdzie na kawę i ciasto. Tymczasem Anna uda się z seniorem do miasta. Przejazd autobusem i zakup biletu okaże się nie tak trudny, jak na początku myślała... Pan Winter pokaże jej swoją starą szkołę, starówkę oraz wiele innych zabytków miasta.

W tej części poznamy pierwszą grupę czasowników modalnych *müssen* (*musieć*), *sollen* (powinno się) i *möchten* (*chcieć*). Czasowniki modalne, to takie małe dzieci, które ciągle domagają się naszej uwagi. A to inaczej się odmieniają, a to inaczej budujemy z nimi zdania. Z drugiej strony, nie można się bez nich obyć... Poznamy też konstrukcje zdań podrzędnych z przyimkami „*že*” i „*ponieważ*”. Przyjrzymy się ponownie czasownikom rozdzielnie złożonym, w szczególności czasownikowi „*siadać*”, „*ubierać się*”, którymi na co dzień posługujemy się w opiece. Druga część to też moment na zajęcie się czasem przeszłym. Zaczniemy od czasu przeszłego prostego Präteritum. Najważniejsze będzie opanowanie

odmiany czasownika „*być*” i „*mieć*.” W rozdziale 7 omówimy z kolei czas przyszły. Nie jest on trudny. Najłatwiej będzie nam go budować za pomocą czasownika posiłkowego **werden**.

W trzeciej części „**Dzień z seniorem. Od południa do wieczora**” pan Winter pomoże Ani w kuchni przy sporządzaniu sałatki, pokroi ziemniaki i inne warzywa. Wspólnie ustalą, co zjedzą na obiad. W trakcie posiłku porozmawiają o polskiej kuchni i zdrowym odżywianiu. No i ta historia ze stłuczonym talerzem... Przecież mówiła, że sama odniesie talerz do zlewozmywaka...!

Kiedy pan Winter pójdzie na drzemkę, zadzwoni telefon. To jego córka Elke, dzwoni, aby spytać, jak Anna spędziła dzień i czy w domu niczego nie brakuje. Po południu Anna zagra z seniorem w „chińczyka”. W trakcie gry dowie się o rodzinie pana Wintera, który opowie jej jak poznał swoją żonę. Dlaczego ciocia zrobiła awanturę? No i ta historia na peronie... Po „chińczyku” usiądą pooglądać telewizję. Program o seniorze, który po 60. zamieszkał we Włoszech w górach i zrealizował swoje marzenia, wywoła rozmowę o życiu. No cóż. Anna powie panu Winterowi, że w jej życiu prywatnym nie wszystko dobrze się ułożyło. Wieczorem pomoże panu Winterowi przy higienie ciała. Senior będzie miał trudności z zaśnieciem. Anna przeczyta artykuł o kobiecie, która wyruszyła jako pielgrzym do Santiago de Compostela. Jaki cel jej przyświecał?

Tego wszystkiego dowiesz się z trzeciej części „**Dzień z seniorem. Od południa do wieczora**”, w której poznamy kolejne 2 czasowniki modalne tj. **können** (*móc, umieć, potrafić*) oraz **wollen** (*chcieć*). Poznamy konstrukcje zdań podrzędnych z **wenn** (*jeśli*) i ze spójnikiem **ob** (*czy*). Nauczymy się tworzyć zdania z prośbami i poleceniami. Będziemy intensywnie ćwiczyć czas przeszły Perfekt. Na nim skupimy uwagę przez kolejne rozdziały.

To co, zaczynamy?

Trzymam za Was kciuki - za wytrwałość i chęć nauki!

Paweł Nowak

SPIS TREŚCI

I Dzień z seniorem	06
Dialog 1. Poranne przywitanie. „Dzień dobry! Czy dobrze pan spał?”	06
- pytania o samopoczucie, czynności poranne	06
- czasownik müssen (musieć)	12
Dialog 2. Poranna toaleta: „Pójdziemy do toalety.”	14
- pomoc seniorowi przy toalecie	14
- czasowniki rozdzielnie złożone: sich an/ausziehen (ubierać, rozbierać się), setzen sich (siadać)	19
Dialog 3. W łazience: „Umyjemy ręce”	22
- przeprowadzanie porannej higieny ciała	22
- rodzajniki określone i nieokreślone w Nominativie i Akkusativie	30
Dialog 4. Rozmowa z pielęgniarką. „Jak pan Winter się dziś czuje?”	34
- przekazywanie informacji dotyczące stanu zdrowia podopiecznego	34
- czasowniki waren i hatten (być i mieć) w czasie przeszłym Präteritum	43
Dialog 5. Zakupy: „Pójdę po świeże bułki na śniadanie.”	51
- rozmowa o zakupach, w sklepie mięsnym	51
- czasownik sollen (powinno się)	57
Dialog 6. Śniadanie. „Śniadanie jest na stole”.	59
- propozycje śniadaniowe, kawy i napoje	59
- czasownik möchten (chcieć)	67
Dialog 7. Przygotowanie do spaceru. „Ale ładna pogoda! Pójdźmy na spacer!”	69
- opisywanie pogody, rozmowa z sąsiadem	69
- czas przyszły, czasownik werden	75
Dialog 8. Na spacerze. „Pojedziemy autobusem na starówkę...”	77
- komunikacja miejska, opisywanie miasta i drogi	77
- zdania podrzędne z weil i dass	86
II Odpowiedzi do zadań	90
III 33 najważniejsze czasowniki nieregularne	107

Poranne przywitanie

DZIEŃ Z SENIOREM

Dialog 1

Poranne przywitanie

„Dzień dobry, czy dobrze pan spał?”

Anna: Guten Morgen Herr Winter! Dzień dobry panie Winter!

Herr Winter: Guten Morgen Anna. Dzień dobry Anno.

Anna: Ich helfe Ihnen bei Hörgerät und Brille.

Pomogę panu założyć okulary i aparat słuchowy.

(iś helfe inen bai hyrgereit und brile)

Ich stelle das Kopfteil in die Sitzposition. Ustawię zagłówek w pozycji siedzącej. (iś sztele das kopftail in di ziczpozicion)

Haben Sie gut geschlafen?

Czy dobrze pan spał? (haben zi gut geschlafen)

Herr Winter: Ich bin seit 5 Uhr wach. Ich habe in der Nacht schlecht geschlafen. Nie śpię od 5 rano. Spałem dziś w nocy źle.

(iś bin zait fynf uła wah. iś habe in der naht szlešt geschlafen)

Zuerst konnte ich nicht einschlafen.

Najpierw nie mogłem zasnąć. (cuerst konnte iś nyšt ainszlafen)

Dann musste ich 2 Mal in der Nacht zur Toilette gehen.

Później musiałem pójść 2 razy w nocy do toalety.

(dan muste iś cwai mal in der naht cur toilette gehen)

Anna: Wie fühlen Sie sich jetzt?

Jak się pan teraz czuje? (wi fylen zi zyś jec)

Herr Winter: Ich fühle mich nicht so gut...

Nie czuję się dobrze... (iś fyle miś nyšt zo gut)

Anna: Tut Ihnen etwas weh?

Czy coś pana boli? (tut inen etwas wej...?)

Herr Winter: Ich atme schwer. Oddycham ciężko. (iś atme szwea)

Anna: Es ist sehr schwül im Zimmer. Ich mache das Fenster auf.

Ich lüfte das Zimmer durch. Dann schnappen Sie nach Luft. Das tut Ihnen gut. Otworzę okno. W pokoju jest bardzo duszno. Przewietrzę pokój. Wówczas zaczerpnie pan świeżego powietrza. To poprawi panu samopoczucie. (es yst zejr szwyl im cima. iś mahe das fensta auf. iś lyfte das cima durś. dan sznapen zi nah luft. das tut inen gut)

Möchten Sie etwas trinken?

Czy chciałby się pan czegoś napić? (myšten zi etwas trinken?)

Herr Winter: Ja, gern. Tak, chętnie.

Anna: Ich bringe ein Glass Wasser.

Przyniosę szklanę wody. (iś bringe ain glas wasa)

Geht es Ihnen schon besser...?

Czy już pan czuje się lepiej? (gejt es inen szon besa?)

Herr Winter: Ja, ich kann jetzt besser atmen.

Tak, mogę teraz lepiej oddychać. (ja, iś kan ject besa atmen)

Anna: Wir haben heute einen schönen Tag. Die Sonne scheint

und es ist warm. Der Frühling ist schon da! Mamy dziś ładny dzień.

Słońce świeci i jest ciepło. Wiosna już nadeszła! (wija haben hoite ainen szynen tag. di zone szaint und es yst warm. der fryling yst szon da)

Wir machen heute einen Spaziergang.

Pójdziemy dziś na spacer. (wija mahen hoite ainen szpacirgang)

Herr Winter: Ich weiß nicht... ich fühle mich schwach...

Nie wiem.... czuje się słaby.... (iś wais nyšt... iś fyle miś szwah...)

Anna: Die Bewegung an der frischen Luft tut Ihnen gut. Frische

Luft verringert Ihre Atemprobleme. Sie gibt mehr Energie zum

Leben und fördert einen gesunden Schlaf. Ruch na świeżym

powietrzu uczyni panu dobrze. Świeże powietrze zmniejszy pana problemy z oddychaniem. Da więcej energii do życia i wspomóże dobry sen. (di bewegung an der friszen luft tut inen gut.

frisze luft ferringert ire atemprobleime. zi gibt meir energi cum leiben und fyrdert ainen gezunden szlaf)

Herr Winter: Anna, wie spät ist es?

Anno, która jest godzina? (ana, wi szpeit yst es?)

Anna: Es ist schon 8 Uhr. Sie müssen schon aufstehen.

Der Pflegedienst kommt in einer halben Stunde. Wir müssen

darauf vorbereitet sein. Jest już 8. Musi pan już wstać. Służba medyczna przyjedzie za pół godziny. Musimy być na to przygotowani.

(es yst szon aht uła. zi mysen szon aufsztejen. der pflejgedinst komt in aina halbe sztunde. wija mysen darauf forberaitet zain)

Ich helfe Ihnen beim Aufstehen.

Pomogę panu wstać. (iś helfe inen baim aufsztejen)

Herr Winter: Ich versuche allein aufzustehen.

Spróbuję wstać sam. (iś ferzuhe alain aufcusztejen)

Anna: Nur vorsichtig! Wir können nicht ein Risiko eingehen, dass Sie stürzen. Machen wir das zusammen. Tylko ostrożnie! Nie możemy ryzykować, że pan upadnie. Zróbmy to razem. (nua forżyściś. wija kynen nyśt ain riziko aingejen, das zi sztyrcen. mahen wija das cuzamen)

Ich greife Ihnen unter die Arme.

Chwyć pana/panią pod ramiona. (iś graife inen unta di arme)

Auf meine Worte, 1, 2, 3 stehen Sie bitte auf. Na moje słowa 1, 2, 3 proszę wstać. (auf maine worte, ains, cwai, drai sztejen zi byte auf)

Greifen Sie bitte den Rollator.

Proszę chwycić rolator. (graifen zi byte den rolator)

Wir gehen langsam zusammen zur Toilette. Pójdziemy razem powoli do toalety. (wija gejen langzam cuzamen cur toilette)

Achtung auf die Türschwelle!

Uwaga na próg! (achtung auf di tyrszwele!)

Drehen Sie sich bitte um.

Proszę się obrócić. (drejen zi zyś byte um)

Setzen Sie sich auf die Toilette.

Proszę usiąść na toalecie. (zecen zi zyś auf di toilette)

Herr Winter: Anna! Mein Nachbar hat mir letztens gesagt:

Auch mit neunzig kann man noch vierzig sein - aber nur noch eine halbe Stunde am Tag.

Anna! Mój sąsiad powiedział mi ostatnio. Również w wieku 90 lat można mieć 40 - ale tylko przez pół godziny. (ana! main nahbar hat mija lectens gezagt: auh mit noincyś kan man noh fircyś zain - aba nua noh aine halbe sztunde am tag)

Do zapamiętania:

Ich helfe Ihnen bei Hörgerät und Brille.* Pomogę panu założyć aparat słuchowy i okulary. (iś helfe inen bai hyrgereit und brile)

Ich stelle das Kopfteil in die Sitzposition.

Ustawię zagłówek w pozycji siedzącej.

(iś sztele das kopftail in di ziczpozicion)

Haben Sie gut geschlafen?

Czy dobrze pan spał? (haben zi gut geszlafen?)

Wie fühlen Sie sich? Jak się pan/pani czuje? (wi fylen zi zyś?)

Ich lüfte das Zimmer durch. Przewietrzę pokój. (iś lyfte das cima durś)

Tut Ihnen etwas weh? Czy coś pan boli? (tut inen etwas wej...?)
Wir machen heute einen Spaziergang an der frischen Luft.
Zrobimy dzisiaj spacer na świeżym powietrzu.
(wija mahen hoite ainen szpacirgang an der friszen luft)

* z odmianą rodzajników zdanie wygląda następująco:

Ich helfe Ihnen beim Hörgerät und der Brille.

Auf meine Worte, 1, 2, 3 stehen Sie bitte auf. Na moje słowa 1, 2, 3 proszę wstać. (auf maine worte, ains, cwai, drai sztejen zi bite auf)

Ich helfe Ihnen beim Aufstehen.

Pomogę panu wstać. (iś helfe inen baim aufsztejen)

Drehen Sie sich bitte um. Proszę się obrócić. (drejen zi zyś byte um)

Z

Zadanie 1. Odpowiedz na pytania na podstawie dialogu.

1. Was sagt Anna über das Wetter? Co powiedziała Anna na temat pogody?

.....

2. Wie hat Herr Winter die Nacht durchgeschlafen?

Jak pan Winter przespał noc?

a) Zuerst konnte er nicht

b) Er musste

3. Welche Tätigkeiten macht Frau Anna im Schlafzimmer von Herrn Winter? Schreib 2 von ihnen. Jakie czynności wykonuje pani Ania w pokoju pana Wintera? Napisz 2 z nich.

a) Sie

b)

4. Warum muss Herr Winter schon aufstehen?

Dlaczego pan Winter musi już wstać?

.....

Z **Zadanie 2.** Jakie korzyści ze spaceru wymieniła Anna? Wymień 3 z nich.

Vorteile des Spaziergangs

Z **Zadanie 3.** Wstaw odpowiednie słowa, które wystąpiły w dialogu.

- a) Ich helfe Ihnen bei
Pomogę panu przy założeniu aparatu słuchowego i okularów.
- b) einen Spaziergang pójść na spacer
- c) fördert einen wspomaga zdrowy sen.
- d) Tut Ihnen etwas? Czy coś pana boli?
- e) Sie müssen schon Musi pan już wstać.
- f) Geht es Ihnen schon? Czy już pan czuje się lepiej?
- g) Ich helfe Ihnen Pomogę panu wstać.
- h) Ich das Kopfteil in die Sitzposition.
Ustawię zagłówek w pozycji siedzącej.

Z **Zadanie 4.** Dokończ zdanie: „Czuję się dzisiaj...” dodając słowa określające samopoczucie pacjenta. W tym celu może pomóc słownik internetowy np. <https://pl.pons.com>

Ich fühle mich heute...		

G Gramatyka:

Odmiana czasownika modalnego müssen - musieć.

Czasowniki modalne to grupa 7 czasowników, które odmieniają się nieco inaczej niż pozostałe czasowniki. Ich cechą wspólną jest:

- utrata końcówki w 1 i 3 osobie liczby pojedynczej (wyjątek: möchten - chcieć);
- utrata przegłosu w liczbie pojedynczej;
- czasownik modalny w zdaniu twierdzącym jest zaraz po podmiocie;
- drugi czasownik znajduje się na końcu zdania i pełni funkcję dopełnienia treści zdania. Nie odmienia się on przez osoby, czyli pozostaje w bezokoliczniku z końcówką -en.

Przykład zdania twierdzącego: „*Muszę pójść do lekarza*”.

Ich muss zum Arzt geh**en**.

Czasownik modalny

Drugi czasownik znajduje się
na końcu zdania z końcówką -en

Przykład zdania pytającego: *Czy muszę pójść do lekarza?*

Muss ich zum Arzt geh**en**?

Czasownik modalny
na pierwszym miejscu,
gdyż pytamy przez „czy”

Drugi czasownik
na końcu zdania